

TAJEMNICE LICZB PIERWSZYCH

Katarzyna Matczak

POLITECHNIKA WARSZAWSKA
FILIA W PŁOCKU
Płock 27.11.2020

Niech $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, \dots\}$ będzie zbiorem liczb naturalnych.

Definicja

Liczbę naturalną p większą od 1 nazywamy **liczbą pierwszą**, jeżeli ma ona tylko dwa dzielniki 1 i p .

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Niech $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, \dots\}$ będzie zbiorem liczb naturalnych.

Definicja

Liczbę naturalną p większą od 1 nazywamy **liczbą pierwszą**, jeżeli ma ona tylko dwa dzielniki 1 i p .

Każdą liczbę naturalną większą od jednośc, która nie jest liczbą pierwszą, nazywamy **liczbą złożoną**.

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Niech $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, \dots\}$ będzie zbiorem liczb naturalnych.

Definicja

Liczbę naturalną p większą od 1 nazywamy **liczbą pierwszą**, jeżeli ma ona tylko dwa dzielniki 1 i p .

Każdą liczbę naturalną większą od jedności, która nie jest liczbą pierwszą, nazywamy **liczbą złożoną**.

Liczby 0 i 1 nie zaliczamy ani do liczb pierwszych, ani do liczb złożonych.

Podstawowe twierdzenie arytmetyki

Twierdzenie

Każdą liczbę naturalną $n > 1$ nie będącą liczbą pierwszą, można jednoznacznie przedstawić w postaci iloczynu liczb pierwszych. Przedstawienia takie są jednoznaczne z dokładnością do kolejności czynników.

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Twierdzenie

Każdą liczbę naturalną $n > 1$ nie będącą liczbą pierwszą, można jednoznacznie przedstawić w postaci iloczynu liczb pierwszych. Przedstawienia takie są jednoznaczne z dokładnością do kolejności czynników.

Przykład

Twierdzenie

Każdą liczbę naturalną $n > 1$ nie będącą liczbą pierwszą, można jednoznacznie przedstawić w postaci iloczynu liczb pierwszych. Przedstawienia takie są jednoznaczne z dokładnością do kolejności czynników.

Przykład

$$255 = 5 \cdot 51 = 5 \cdot 3 \cdot 17 = 3 \cdot 5 \cdot 17,$$

Twierdzenie

Każdą liczbę naturalną $n > 1$ nie będącą liczbą pierwszą, można jednoznacznie przedstawić w postaci iloczynu liczb pierwszych. Przedstawienia takie są jednoznaczne z dokładnością do kolejności czynników.

Przykład

$$255 = 5 \cdot 51 = 5 \cdot 3 \cdot 17 = 3 \cdot 5 \cdot 17,$$
$$5513 = 37 \cdot 149,$$

Twierdzenie

Każdą liczbę naturalną $n > 1$ nie będącą liczbą pierwszą, można jednoznacznie przedstawić w postaci iloczynu liczb pierwszych. Przedstawienia takie są jednoznaczne z dokładnością do kolejności czynników.

Przykład

$$255 = 5 \cdot 51 = 5 \cdot 3 \cdot 17 = 3 \cdot 5 \cdot 17,$$

$$5513 = 37 \cdot 149,$$

$$1011709 = 3761 \cdot 269.$$

Oto początkowe, kolejne liczby pierwsze w uporządkowanym zbiorze liczb naturalnych:

2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47, 53, 59, 61, 67, 71, 73, 79, 83, 89, 97, 101, 103, 107, 109, 113, 127, 131, 137, 139, 149, 151, 157, 163, 167, 173, 179, 181, 191, 193, 197, 199, 211, 223, 227, 229, 233, 239, 241, 251, 257, 263, 269, 271, ...

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Ile jest liczb pierwszych?

Ile jest liczb pierwszych?

Twierdzenie

W zbiorze $\mathbb{N}$ liczb naturalnych istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych.

Ile jest liczb pierwszych?

Twierdzenie

W zbiorze $\mathbb{N}$ liczb naturalnych istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych.

Dowód.

Dowód Euklidesa: Załóżmy, że istnieje skończona liczba liczb pierwszych. Zatem $p_1, \dots, p_m$ są wszystkimi liczbami pierwszymi. Przyjmijmy $P = p_1 \cdot \dots \cdot p_m + 1$ i niech p będzie dzielnikiem pierwszym liczby P . Wtedy p nie może być żadną z liczb $p_1, \dots, p_m$, gdyż w przeciwnym przypadku liczba $p = p_i$ dzieliłaby różnicę $P - p_1 \cdot \dots \cdot p_m = 1$, co jest niemożliwe. Zatem p jest jeszcze jedną liczbą pierwszą, otrzymujemy sprzeczność z przyjętym założeniem. □

Dowód.

Dowód Kummera: Przypuśćmy, że liczb pierwszych jest tylko skończenie wiele: $p_1, \dots, p_m$. Niech $N = p_1 \cdot \dots \cdot p_m > 2$.
Ponieważ liczba $N - 1$ jest iloczynem liczb pierwszych, więc ma pewien czynnik pierwszy p_i wspólny z liczbą N ; zatem p_i dzieli $N - (N - 1) = 1$, co daje sprzeczność. $\square$

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Dowód.

Dowód Kummera: Przypuśćmy, że liczb pierwszych jest tylko skończenie wiele: $p_1, \dots, p_m$. Niech $N = p_1 \cdot \dots \cdot p_m > 2$. Ponieważ liczba $N - 1$ jest iloczynem liczb pierwszych, więc ma pewien czynnik pierwszy p_i wspólny z liczbą N ; zatem p_i dzieli $N - (N - 1) = 1$, co daje sprzeczność. $\square$

Obecnie, największą znaną liczbą pierwszą jest

$$2^{82589933} - 1,$$

ma 24862048 cyfr w rozwinięciu dziesiętnym. Odkrycia tej liczby, dokonał Patrick Laroche z Florydy w ramach projektu Great Internet Mersenne Prime Search (GIMPS).

Definicja

Liczby postaci $M_n = 2^n - 1$, gdzie n jest liczbą naturalną większą lub równą 2 nazywamy liczbami Mersenne'a.

Odkryta liczba $2^{82589933} - 1$ jest pięćdziesiątą pierwszą tzw. liczbą pierwszą Mersenne'a. Jednak nie każda liczba tej postaci jest pierwsza. Aby tak było, warunkiem koniecznym jest, aby n było również liczbą pierwszą. Warunek ten nie jest wystarczającym, ponieważ $M_{11} = 23 \cdot 89$. Zależność tę odkrył w XVII wieku francuski matematyk Marin Mersenne.

Definicja

Liczbę całkowitą postaci $F_n = 2^{2^n} + 1$, gdzie $n \in \mathbb{N}^+$, nazywamy liczbą Fermata.

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Definicja

Liczbę całkowitą postaci $F_n = 2^{2^n} + 1$, gdzie $n \in \mathbb{N}^+$, nazywamy liczbą Fermata.

Hipoteza Pierre de Fermata:

Hipoteza

Każda liczba $F_n = 2^{2^n} + 1$ jest liczbą pierwszą.

Definicja

Liczbę całkowitą postaci $F_n = 2^{2^n} + 1$, gdzie $n \in \mathbb{N}^+$, nazywamy liczbą Fermata.

Hipoteza Pierre de Fermata:

Hipoteza

Każda liczba $F_n = 2^{2^n} + 1$ jest liczbą pierwszą.

Liczby: $F_0 = 3$; $F_1 = 5$; $F_2 = 17$; $F_3 = 257$; $F_4 = 65537$ są liczbami pierwszymi.

Definicja

Liczbę całkowitą postaci $F_n = 2^{2^n} + 1$, gdzie $n \in \mathbb{N}^+$, nazywamy liczbą Fermata.

Hipoteza Pierre de Fermata:

Hipoteza

Każda liczba $F_n = 2^{2^n} + 1$ jest liczbą pierwszą.

Liczby: $F_0 = 3$; $F_1 = 5$; $F_2 = 17$; $F_3 = 257$; $F_4 = 65537$ są liczbami pierwszymi.

W roku 1752 Euler udowodnił, że $F_5 = 641 \cdot 6700417$ dzieli się przez 641, zatem hipoteza Fermata nie jest prawdziwa.

Definicja

Liczbę całkowitą postaci $F_n = 2^{2^n} + 1$, gdzie $n \in \mathbb{N}^+$, nazywamy liczbą Fermata.

Hipoteza Pierre de Fermata:

Hipoteza

Każda liczba $F_n = 2^{2^n} + 1$ jest liczbą pierwszą.

Liczby: $F_0 = 3$; $F_1 = 5$; $F_2 = 17$; $F_3 = 257$; $F_4 = 65537$ są liczbami pierwszymi.

W roku 1752 Euler udowodnił, że $F_5 = 641 \cdot 6700417$ dzieli się przez 641, zatem hipoteza Fermata nie jest prawdziwa.

W roku 1730 Christian Goldbach udowodnił, że:

Twierdzenie

Liczby Fermata dla $n \geq 0$ są parami względnie pierwsze.

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 25 29 31 35 37 41 43 47 49 ...

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 25 29 31 35 37 41 43 47 49 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 49 53 ...

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 25 29 31 35 37 41 43 47 49 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 49 53 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 ...

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 .
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 25 29 31 35 37 41 43 47 49 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 49 53 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 ...

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać, czy liczba naturalna jest pierwszą?

Sito Eratostenesa

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 ...
2 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 25 29 31 35 37 41 43 47 49 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 49 53 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 ...
2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 ...

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać czy liczba naturalna jest pierwsza?

Jak rozpoznać czy liczba naturalna jest pierwsza?

Twierdzenie

Każda liczba złożona n ma dzielnik mniejszy lub równy $\sqrt{n}$.

Jak rozpoznać czy liczba naturalna jest pierwsza?

Twierdzenie

Każda liczba złożona n ma dzielnik mniejszy lub równy $\sqrt{n}$.

Małe twierdzenie Fermata

Twierdzenie

Jeżeli p jest liczbą pierwszą, zaś a jest liczbą całkowitą, to $a^p \equiv a \pmod{p}$. W szczególności, jeżeli p nie dzieli a , to $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$.

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Jak rozpoznać czy liczba naturalna jest pierwsza?

Twierdzenie

Każda liczba złożona n ma dzielnik mniejszy lub równy $\sqrt{n}$.

Małe twierdzenie Fermata

Twierdzenie

Jeżeli p jest liczbą pierwszą, zaś a jest liczbą całkowitą, to $a^p \equiv a \pmod{p}$. W szczególności, jeżeli p nie dzieli a , to $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$.

Twierdzenie Wilsona

Twierdzenie

Jeżeli p jest liczbą pierwszą, to

$$(p-1)! \equiv -1 \pmod{p}.$$

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Postulat Josepha Bertranda udowodniony w 1852 przez Pafnutija Czebyszowa:

Twierdzenie

Dla każdej liczby naturalnej $n \in \mathbb{N}$ większej od lub równej 1 istnieje przynajmniej jedna liczba pierwsza większa od n i mniejsza lub równa $2n$.

Funkcja $\pi(x)$

Postulat Josepha Bertranda udowodniony w 1852 przez Pafnutija Czebyszowa:

Twierdzenie

Dla każdej liczby naturalnej $n \in \mathbb{N}$ większej od lub równej 1 istnieje przynajmniej jedna liczba pierwsza większa od n i mniejsza lub równa $2n$.

Definicja

Dla dowolnej liczby naturalnej $x > 0$ przez $\pi(x)$ oznaczmy liczbę takich liczb pierwszych p , że $p \leq x$

Funkcja $\pi(x)$

Postulat Josepha Bertranda udowodniony w 1852 przez Pafnutija Czebyszowa:

Twierdzenie

Dla każdej liczby naturalnej $n \in \mathbb{N}$ większej od lub równej 1 istnieje przynajmniej jedna liczba pierwsza większa od n i mniejsza lub równa $2n$.

Definicja

Dla dowolnej liczby naturalnej $x > 0$ przez $\pi(x)$ oznaczmy liczbę takich liczb pierwszych p , że $p \leq x$

$$\pi(10) = 4,$$

$$\pi(100) = 25,$$

$$\pi(1000) = 168.$$

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Własności funkcji $\pi(x)$:

$$\forall n \in \mathbb{N}^+ \quad \pi(2n) > \pi(n),$$

$$\forall n > 5 \quad \pi(2n) - \pi(n) \geq 2,$$

$$\forall n > 8 \quad \pi(2n) - \pi(n) \geq 3,$$

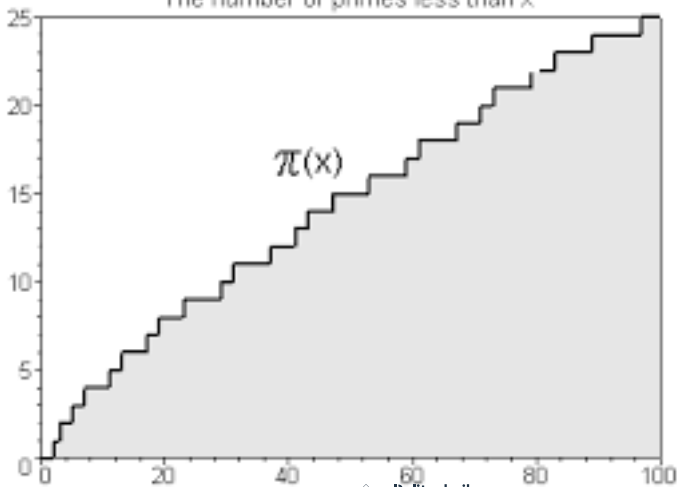
$$\forall n > 14 \quad \pi(2n) - \pi(n) \geq 4,$$

$$\forall n > 20 \quad \pi(2n) - \pi(n) \geq 5.$$

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

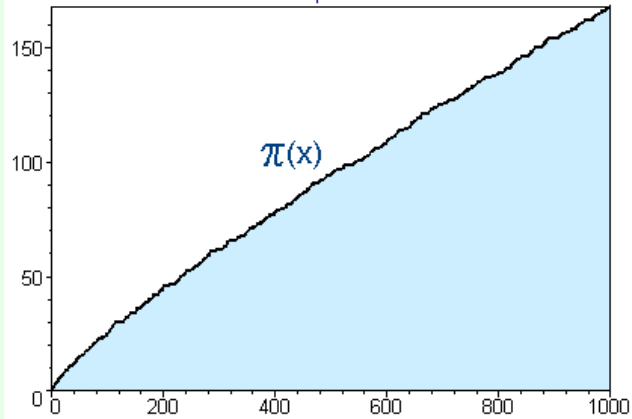
The number of primes less than x

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

The number of primes less than x

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

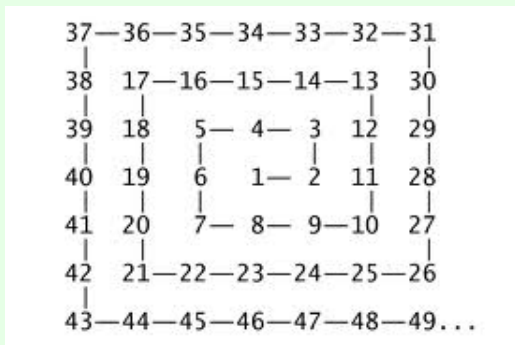

x	$\pi(x)$	$x/\pi(x)$	<i>przyrost</i>
10	4	2,5	2,5
100	25	4	1,5
1000	168	6	2
10000	1 229	8,1	2,1
100000	9 592	10,4	2,3
1000000	78 498	12,7	2,3
10000000	664 579	15	2,3
⋮	⋮	⋮	⋮

Politechnika
Warszawska

FILIA W PŁOCKU

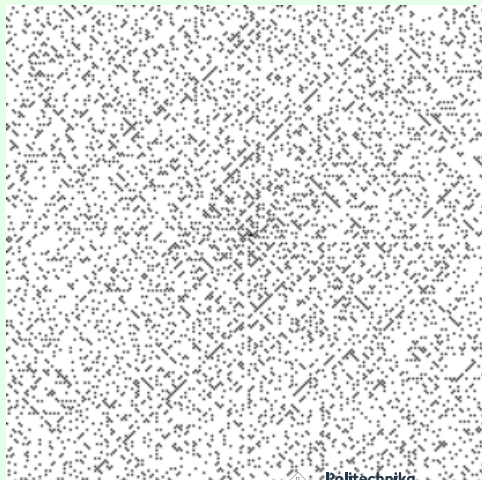

Rysunek: Spirala Ulama

Graficzna metoda pokazywania pewnych niewyjaśnionych do dziś prawidłowości w rozkładzie liczb pierwszych, zaproponowana przez polskiego matematyka Stanisława Ulama w 1963 roku.

Pewne prawidłowości

Politechnika
Warszawska

PIŁA W PŁOCKU

Rysunek: Spirala Ulama

Liczby pierwsze bliźniacze

Liczby pierwsze bliźniacze

Liczby pierwsze bliźniacze to takie liczby pierwsze, których różnica jest równa 2, tzn. liczby p i $p + 2$ są pierwsze.

Liczby pierwsze bliźniacze

Liczby pierwsze bliźniacze to takie liczby pierwsze, których różnica jest równa 2, tzn. liczby p i $p + 2$ są pierwsze.

3 i 5, 5 i 7, 11 i 13, 17 i 19, 29 i 31, 41 i 43, 59 i 61, 71 i 73,
101 i 103, 107 i 109, 137 i 139, 149 i 151, 179 i 181, 191 i
193, 197 i 199, 227 i 229, 239 i 241, 269 i 271, 281 i 283,
311 i 313, 347 i 349, 419 i 421, 431 i 433, 461 i 463, 521 i
523, 569 i 571, 599 i 601, 617 i 619, 641 i 643, 659 i 661,
809 i 811, 821 i 823, 827 i 829, 857 i 859, 881 i 883, 1019 i
1021, 1031 i 1033, 1049 i 1051, 1061 i 1063, 1091 i 1093,
1151 i 1153, 1229 i 1231, 1277 i 1279, 1289 i 1291, 1301 i
1303, 1319 i 1321, 1427 i 1429, 1451 i 1453, 1481 i 1483,
1487 i 1489, 1607 i 1609, 1619 i 1621, 1667 i 1669, 1697 i
1699, 1721 i 1723, 1787 i 1789, 1871 i 1873, 1877 i 1879,
1931 i 1933, 1949 i 1951, 1997 i 1999, ...

Największe znane dziś liczby bliźniacze (2016)

$2996863034895 \cdot 2^{1290000} \pm 1$ mają 200700 cyfr.

Największe znane dziś liczby bliźniacze (2016)

$2996863034895 \cdot 2^{1290000} \pm 1$ mają 200700 cyfr.

Hipoteza

Istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych.

Największe znane dziś liczby bliźniacze (2016)

$2996863034895 \cdot 2^{1290000} \pm 1$ mają 200700 cyfr.

Hipoteza

Istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych.

W 1966 roku Chen Jingrun udowodnił następujące twierdzenie:

Twierdzenie

Istnieje nieskończenie wiele par liczb $(p, p + 2)$, takich że p jest liczbą pierwszą a liczba $p + 2$ jest albo pierwszą albo jest iloczynem dwóch liczb pierwszych.

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

W roku 2005 Green-Tao udowodnili twierdzenie:

Twierdzenie

Dla dowolnej liczby naturalnej n istnieją skończenie długie, długości n ciągi arytmetyczne liczb pierwszych.

Terence Tao w 2006 roku uzyskał nagrodę Fieldsa.

Powyższe twierdzenie oznacza, że dla dowolnej liczby naturalnej n istnieją liczba pierwsza p oraz liczba naturalna r , takie że:

$$p, p + r, p + 2r, \dots, p + (n - 1)r$$

są liczbami pierwszymi.

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

Przykład

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

$$(3, 5, 7), (3, 7, 11), (5, 11, 17, 23, 29), (5, 23, 41, 59).$$

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

Powyższe twierdzenie oznacza, że dla dowolnej liczby naturalnej n istnieją liczba pierwsza p oraz liczba naturalna r , takie że:

$$p, p + r, p + 2r, \dots, p + (n - 1)r$$

są liczbami pierwszymi.

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

Przykład

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

$$(3, 5, 7), (3, 7, 11), (5, 11, 17, 23, 29), (5, 23, 41, 59).$$

Znane są przykłady ciągów 25-wyrazowych i jeden 26-wyrazowy. Największa znana obecnie dwudziestosześć elementowa sekwencja liczb spełniająca nasze twierdzenie zaczyna się od liczby 43142746595714191, ma różnicę między kolejnymi elementami równą 5283234035979900.

Powyższe twierdzenie oznacza, że dla dowolnej liczby naturalnej n istnieją liczba pierwsza p oraz liczba naturalna r , takie że:

$$p, p + r, p + 2r, \dots, p + (n - 1)r$$

są liczbami pierwszymi.

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

Przykład

Ciągi arytmetyczne liczb pierwszych

$$(3, 5, 7), (3, 7, 11), (5, 11, 17, 23, 29), (5, 23, 41, 59).$$

Znane są przykłady ciągów 25-wyrazowych i jeden 26-wyrazowy. Największa znana obecnie dwudziestosześć elementowa sekwencja liczb spełniająca nasze twierdzenie zaczyna się od liczby 43142746595714191, ma różnicę między kolejnymi elementami równą 5283234035979900. Jarosław Wróblewski odkrył w 2007 roku ciąg arytmetyczny liczb pierwszych 24-wyrazowy.

Hipoteza Goldbacha

Hipoteza

Każda liczba naturalna nieparzysta $n > 5$ jest sumą trzech liczb pierwszych.

Hipoteza Goldbacha

Hipoteza

Każda liczba naturalna nieparzysta $n > 5$ jest sumą trzech liczb pierwszych.

Hipoteza Eulera

Hipoteza

Każda liczba parzysta $n \geq 4$ jest suma dwóch liczb pierwszych.

Chen Jingrun udowodnił słabszą wersję hipotezy Goldbacha. Pokazał, że każdą liczbę naturalną parzystą większą od liczby 2 można przedstawić jako sumę dwóch liczb naturalnych, gdzie jeden składnik jest liczbą pierwszą, zaś drugi składnik sumy może być liczbą półpierwszą.

Chen Jingrun udowodnił słabszą wersję hipotezy Goldbacha. Pokazał, że każdą liczbę naturalną parzystą większą od liczby 2 można przedstawić jako sumę dwóch liczb naturalnych, gdzie jeden składnik jest liczbą pierwszą, zaś drugi składnik sumy może być liczbą półpierwszą.

Przykład

Hipoteza Eulera

$$18 = 5 + 13, \quad 32 = 3 + 29 = 13 + 19, \quad 36 = 17 + 19$$

Obliczeniowo pokazano, że hipoteza Eulera jest prawdziwa dla liczb mniejszych niż 10^{18} .

Politechnika
Warszawska
FILIA W PŁOCKU

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?
- Czy istnieje wzór, który pozwala wyliczać (nie koniecznie kolejne) tylko liczby pierwsze?

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?
- Czy istnieje wzór, który pozwala wyliczać (nie koniecznie kolejne) tylko liczby pierwsze?
- Czy istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych?

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?
- Czy istnieje wzór, który pozwala wyliczać (nie koniecznie kolejne) tylko liczby pierwsze?
- Czy istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych?
- Czy istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych Fermata?

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?
- Czy istnieje wzór, który pozwala wyliczać (nie koniecznie kolejne) tylko liczby pierwsze?
- Czy istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych?
- Czy istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych Fermata?
- Czy istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych Mersenne'a?

- Jaka jest sekwencja liczb pierwszych w zbiorze liczb naturalnych?
- Czy istnieje wzór, który pozwala wyliczać (nie koniecznie kolejne) tylko liczby pierwsze?
- Czy istnieje nieskończenie wiele par liczb pierwszych bliźniaczych?
- Czy istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych Fermata?
- Czy istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych Mersenne'a?
- Czy prawdziwa jest hipoteza Goldbacha, Eulera?

Jak zyskać sławę i zarobić milion dolarów?

Jak zyskać sławę i zarobić milion dolarów?

- Znaleźć algorytm szybko rozkładający liczbę całkowitą na iloczyn liczb pierwszych.

Jak zyskać sławę i zarobić milion dolarów?

- Znaleźć algorytm szybko rozkładający liczbę całkowitą na iloczyn liczb pierwszych.
- Udowodnić hipotezę Goldbacha.

Jak zyskać sławę i zarobić milion dolarów?

- Znaleźć algorytm szybko rozkładający liczbę całkowitą na iloczyn liczb pierwszych.
- Udowodnić hipotezę Goldbacha.
- Podać wzór wyliczający tylko liczby pierwsze.

Jak zyskać sławę i zarobić milion dolarów?

- Znaleźć algorytm szybko rozkładający liczbę całkowitą na iloczyn liczb pierwszych.
- Udowodnić hipotezę Goldbacha.
- Podać wzór wyliczający tylko liczby pierwsze.
- Udowodnić hipotezę Riemmena.

- P.Ribenboim *Mała księga wielkich liczb pierwszych* WNT, Warszawa 1997
- W.Bednarek *Tajemnicza hipoteza Riemanna i inne sekrety teorii liczb*, Tutor, Toruń 2008,
- M.Gardner, *Ostatnie Rozrywki*, rozdział 12, Prószyński i s-ka, Warszawa
- <https://studylibpl.com/doc/579360/tajemnice-liczb-pierwszych>

Dziękuję za uwagę.

**Politechnika
Warszawska**

FILIA W PŁOCKU